

Budgetforslag for miljø- og klimaudvalget

Budgetlægning 2023-2026

Initiativ: Reducer brugen af gas Nr.: B1
Fremsat af: De Radikale
Formål og indhold: Region Hovedstaden bruger enorme mængder gas. Det er både en belastning for klimaet og uhensigtsmæssigt i den nuværende geopolitiske situation. Hvordan foreslår I, at problemet løses? Udskiftning af gasfyr, udbredelse af fjernvarme, indkøb af varmepumper eller lignende. <u>Administrationens bemærkninger:</u> Region Hovedstaden naturgasforbrug var 32 GWh i 2020 og udgjorde 7% af regionens samlede energiforbrug. Hospitalet anvender 75% af det samlede naturgasforbrug. Størstedelen bliver anvendt i naturgaskedler til produktion af damp til henholdsvis sterilcentraler og vaskeridrft. En mindre del anvendes til opvarmning på Frederikssund Hospital. De resterende 25% forbruges i naturgaskedler af Den Sociale Virksomhed til opvarmning på institutionerne. Følgende kan gøres for at reducere naturgasforbruget i regionen: • På Hvidovre Hospital kan eksisterende dampkedler, som pt. kører på naturgas umiddelbart omstilles til biodiesel ved at etablere tankkapacitet. • Det er muligt at omstille naturgasforbruget til biodiesel på sterilcentralerne på hhv. Rigshospitalet – Blegdamsvej og Herlev Hospital ved ombygning af kedlerne. De 6 kedler i forbindelse med sterilcentralerne vil koste 1,2 mio. kr. at ombygge per styk. • Frederikssund Hospital kan koble sig til det lokale fjernvarmenet, som anvender et miks af fossil og grøn energi. Det vil kræve, at der etableres en stikledning til hospitalet og at samfundsøkonomien er positiv. • Det er pt uklart, hvad der skal til for at omstille regionens øvrige naturgaskedler til grønne energikilder da alder og type er vidt forskellige, men forceret udskiftning før endt levetid er altid en omkostning. Administrationen vil på baggrund af den nye geopolitiske udvikling og den forventede knaphedssituation for naturgas udarbejde et notat med en prioriteret oversigt (med udgift, CO₂-reduktion m.m.) over tiltag, som kan reducere regionens naturgasforbrug på den korte bane.

Initiativets konsekvenser – økonomi, personale og tid

Mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift				
Etableringsudgifter	0,5			
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift	0,5	0	0	0

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres

Evt. uddybende beskrivelse:

Økonomien skal bruges til rådgivning.

Anfør, hvilket område initiativet vedrører

Sundhedskassen	X
Den regionale udviklingskasse	0
Det sociale område	0

Første udkast til tekst til selve budgetaftalen:**Budgetinitiativets understøttelse af FN's verdensmål:**

Understøtter den grønne omstilling

Budgetlægning 2023-2026

Initiativ: CO₂-reduktion gennem strategiske grønne indkøb og forbrug
Nr.: B2
Fremsat af: Radikale Venstre
Hvilket problem vil I løse? Den største del af Region Hovedstadens CO₂ udslip kommer fra indkøb. Der er brug for at reducere CO₂ udslippet fra indkøb gennem en grønnere indkøbspolitik. Hvordan foreslår I, at problemet løses? (Fx kræver det nyansættelser/anlægsmidler/mv?): CO₂ krav i kontrakter, udbygning af materiale til mere klimavenlige versioner mm. Administrationens bemærkninger: 90% af regionens klimaaftryk kommer fra byggematerialer, medicin og indkøb af øvrige produkter. Det er i dag ikke altid muligt at stille krav om CO₂-reduktioner for den meget brede vifte af varer og ydelser, som vi indkøber, da virksomhederne ofte ikke har opgjort disse data for deres produkter og ydelser. Det betyder, at det ikke er muligt at indføre CO₂-krav i kontrakter, før der er betydelig bedre og valide produktdata om CO₂. Det er heller ikke altid muligt at bytte ud med produkter eller materialer, der har en bedre miljøprofil, da der på en række områder ikke er egnede miljøvenlige produkter til rådighed. Det betyder, at der ligger et stort arbejde hos os selv i regionen i at bidrage til omstilling af flere grønne indkøb og grøn forbrugsadfærd. Omstillingen skal i høj grad ske på center- og hospitalsniveau og i tæt samarbejde med leverandørerne. Administrationen arbejder på at fremsætte forslag om en CO₂-målsætning for reduktion af regionens samlede klimaaftryk til politisk beslutning i 1. halvår 2022. Det foreslås samtidig, at Region Hovedstaden implementerer en ny metode (klimastyringsmodellen), som grundlag for en samlet strategi for regionens omstilling på klimaområdet, herunder ift. at reducere CO₂ fra indkøb. Regionens nuværende klimaregnskab kan ikke præcist registrere reduktioner i klimaaftrykket. Et tværregionalt samarbejde med deltagelse af Energistyrelsen og Statens Indkøb har ført til en ny metode (klimastyringsmodellen), som muliggør en løbende estimering af fremdrift på regionens samlede klimaaftryk. Klimastyringsmodellen er et styringsværktøj, der vurderer fremdriften via bla. monitorering af konkrete indsatser og tiltag, og følger op på målopnåelse ift. en given målsætning. Modellen kan samtidig pege på de områder, hvor omstillingen er mest effektiv og omkostningseffektiv. Drift af klimastyringsmodellen vil dække både byggeriområdet og indkøbsområdet, og vil kræve to miljøfaglige årsværk, ansat på centerniveau til at foretage livscyklusvurderinger,

CO₂-beregninger og rapporteringer. Det vil herudover kræve et engangsbeløb til en livscyklusvurderings-software (LCA) og et årligt beløb til softwarelicensen.

Initiativet skal i høj grad bidrage til en større grøn omstilling på især hospitalerne, hvor der bl.a. skal ske en større grad af genanvendelse og udskiftning af materialer til mere klimavenlige versioner. Dette kræver stærk forandringsledelse og derfor er en målsætning og tilhørende monitoreringsmetode afgørende.

Ovenstående initiativ vil, hvis det besluttes, blive en integreret del af regionens klima- og miljøprogram Grøn2030. Ressourcer til at monitorere og følge op er afgørende for at reducere regionens eget store forbrugsrelaterede klimaaftryk.

Initiativets konsekvenser – økonomi, personale og tid

Mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Løn 2 nye årsværk*	1,4	1,4	1,4	1,4
Øvrig drift	0,0	0,0	0,0	0,0
Etableringsudgifter	0,2			
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal	2	2	2	2
Samlet udgift	1,6	1,4	1,4	1,4

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres

Evt. uddybende beskrivelse:

Hvis der er tale om 1-årige projekter, og ved initiativer der har puljelignende karakter, bedes anført om projektets omfang kan skaleres op eller ned.

Anfør, hvilket område initiativet vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelen fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	x
Den regionale udviklingskasse	
Det sociale område	

Første udkast til tekst til selve budgetaftalen:

Der udvises rettidig omhu for at sikre bæredygtighed via nødvendige og vedvarende reduktioner i den væsentlige klimabelastning, som regionens indkøb og forbrug af produkter medfører. Der arbejdes på en gennemgående strategisk indsats, der omfatter en tværorganisatorisk CO₂-målsætning samt monitorering med en klimastyringsmodel, der skal bidrage til markante CO₂-reduktioner. Der afsættes derfor 1,6 mio. kr., det første år og 1,425 mio. kr..

Budgetinitiativets understøttelse af FN's verdensmål:

Budgetinitiativet er målrettet regionens største miljøbelastning og vil bidrage væsentligt til opfyldelse af verdensmålene. Der bidrages til delmål 12.7 om at fremme bæredygtige offentlige indkøbspraksis. Herudover til delmål 11.6 om reduktion af miljøbelastning pr. indbygger mht. affaldsreduktion, idet cirkulære produkter og praksis forebygger affald. Der bidrages også til verdensmål 13 om Klima, da grønne indkøb sikrer produkter med langt

lavere klimabelastning end i dag. Endelig påvirker initiativet verdensmål 3 om Sundhed og Trivsel positivt, ift. indkøb af produkter med mindre skadelig kemi, og henset til at de grønne indkøb mindsker luftforurening og klimaforandringer, som er vurderet til at være den største trussel mod folkesundheden.

Budgetlægning 2023-2026

Initiativ: Rensning af hospitalsspildevand

Nr.: B3

Fremsat af: Konservative

Formål og indhold:

Hospitalsspildevand er forurennet i en grad, at det ikke har godt af at blive udledt til det normale kloaksystem. På Herlev Hospital har man installeret rensningsanlæg. Der ønskes tekststykke i budgettet om, at der skal arbejdes hen mod at der etableres tilsvarende rensningsanlæg på alle øvrige hospitalsmatrikler. Det er en meget stor udgift, og man kan evt. med fordel overveje at gøre til OPP projekter.

Administrationens bemærkninger:

Forslaget underbygger Verdensmålsindsatsen, Ansvarligt forbrug og produktion, idet miljøbelastningen fra medicinrester og kemikalier fra store hospitaler er betydelig.

På nuværende tidspunkt eksisterer myndighedskrav om etablering af decentral rensning af spildevand fra regionens hospitaler (rensningsanlæg etableret på hospitalet) på Rigshospitalet Blegdamsvej, Bispebjerg Hospital og Hvidovre Hospital samt udvidelse af anlægget på Herlev Hospital.

Administrationen oplyser, at en gennemført markedsdialog indikerer, at markedet ikke er klar til at lade finansiering indgå i en traditionel OPP-konstruktion. Regionen afsøger derfor alternative finansieringsmodeller – herunder leasing. Tillige kan oplyses, at forsyningsselskaberne, udover de omkostninger regionen har til decentral oprensning af spildevand, fortsat opkræver fuld afledningsafgift for det af regionen rensende spildevand. En ændring af dette ville flytte business casen betydelig i positiv retning.

Til at imødekomme myndighedskravene foreslår administrationen at afsætte 1,0 mio. kr. i 2023 til rådgivning i forbindelse med udbud etablering af rensningsanlægget.

Forslagets konsekvenser – økonomi, personale og tid

Mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift	1,0			
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift	1,0			

Evt. uddybende beskrivelse:

Hvis der er tale om 1-årige projekter, og ved forslag der har puljelignende karakter, bedes anført om projektets omfang kan skaleres op eller ned.

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelene fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	x
Den regionale udviklingskasse	
Det sociale område	

Første udkast til tekst til selve budgetaftalen:

Til at opfylde myndighedskrav om decentral rensning af hospitalsspildevand afsættes 1,0 mio. kr. til forberedende arbejde.

Budgetinitiativets understøttelse af FN's verdensmål:

Forslaget understøtter direkte indsatsen for at indfri målsætningerne i regionens verdensmålshandlingsplan og især følgende verdensmål: 12 Ansvarligt forbrug og produktion, 6 Rent vand og sanitet, 3 Sundhed og trivsel, 13 Livet i havet og 17 Partnerskab for handling.

Budgetlægning 2023-2026

Initiativ: Affaldssortering på hospitalerne Nr.: B4.
Fremsat af: Konservative
Formål og indhold: Affaldssortering på hospitalerne, herunder: - Plastik og emballage – helt ude på den enkelte afdeling - o Evt. opstilling af containere mv. - o Evt. etablering af en pulje som de lokale afdelinger kan søge til opsætning af sorteringsbeholdere mv. I dag gøres det meget forskelligt på afdelingerne. Nogle afdelinger er godt i gang, mens andre afdelinger endnu ikke er så langt i processen. <u>Administrationens bemærkninger</u> Der er stort fokus på genanvendelse af affald på hospitalerne. Fra 2018 til 2021 er der implementeret et fælles affaldshåndteringskoncept på regionens somatiske hospitaler (tilsvarende proces er undervejs i psykiatri, virksomheder og administration), herunder fælles sorteringskrav, et beholdersystem med standardaffaldsbeholdere, affaldsmærkater, sorteringsplancher o.l. Udover beholdersystemet omfatter indsatsen også undervisning, vejledning, e-learning og oplysningskampagner rettet mod medarbejderne, med henblik på at hjælpe disse til korrekt affaldssortering og -håndtering. Center for Ejendomme har i den proces medfinansieret halvdelen af hospitalernes udgifter til materiel. Status er, at på trods af indsatsen på de somatiske hospitaler, er disse dog samlet set fortsat langt fra at indfri regionens mål på affaldsområdet, herunder at minimum 40 % af affaldet skal sendes til genanvendelse i 2025 (i 2020 lå den andel på 22 %). Erfaringer fra hospitalerne viser, at efter den store fokuserede indsats med at implementere affaldshåndteringskonceptet, er fokus rettet mod andre indsatser, og det kan aflæses med flere fejl og mangler i affaldshåndteringen. Der er således behov for en kontinuerlig indsats, hvor der følges op på korrekt affaldssortering og medarbejderne løbende undervises og informeres om korrekt sortering og håndtering. Tilbagemeldingen fra flere hospitaler er, at dette er en ny opgave man ikke har ressourcer til at løfte. For at lette opgaven for medarbejderne på afdelinger og i den interne logistik, er der på flere hospitaler også behov for at forbedre forhold for sortering og indrette logistikken bedre, så det understøtter korrekt håndtering hos medarbejderne. Eksempelvis at indrette affaldsskakter, oprette flere rum til affaldshåndtering og/eller opgradering af eksisterende. Derudover har den hidtidige indsats være rettet mod medarbejderne. Områder for patienter, pårørende og andre besøgende er ikke prioriteret. Det er et ønske i regeringens ”Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi”, at der også implementeres affaldssortering i offentlige rum, hvilket regionen bør understøtte. Administrationen foreslår derfor, at der oprettes en pulje, der 1) dels skal understøtte opfølgende indsatser rettet mod medarbejderne, eksempelvis til frikøb af medarbejdere, kompetenceudvikling og lignende aktiviteter, og

- 2) dels understøtte forbedring af sorterings- og logistikforhold, eksempelvis affaldsrum, affaldsskakte samt at udvide affaldsindsatsen til også at omfatte patienter, pårørende og andre besøgende på hospitalernes fællesområder.

Initiativets konsekvenser – økonomi, personale og tid

Mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift	4,0	4,0	4,0	4,0
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift				

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres

Evt. uddybende beskrivelse:

Hvis der er tale om 1-årige projekter, og ved initiativer der har puljelignende karakter, bedes anført om projektets omfang kan skales op eller ned.

Anfør, hvilket område initiativet vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelen fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	X
Den regionale udviklingskasse	
Det sociale område	

Første udkast til tekst til selve budgetaftalen:

Der er behov for løbende at følge op på affaldssortering og håndtering på hospitalerne samt at forbedre de fysiske forhold for affaldshåndtering. Derfor afsættes 4,0 mio. kr. årligt fra 2023 til 2026 til en pulje, hvor afdelinger kan søge midler til aktiviteter, der understøtter dette. Eksempelvis til frikøb af medarbejdere, kompetenceudvikling, forbedre sorterings- og logistikforhold, og til at udvide affaldsindsatsen til at omfatte patienter, pårørende og andre besøgende på hospitalernes fællesområder.

Budgetinitiativets understøttelse af FN's verdensmål:

Forslaget understøtter direkte indsatsen for at indfri målsætningerne i regionens verdensmålshandlingsplan og især følgende verdensmål: 12 Ansvarligt forbrug og produktion, 3 Sundhed og trivsel, 13 Klimaindsats, 14 Livet på land, 13 Livet i havet og 17 Partnerskab for handling.

Budgetlægning 2023-2026

Skabelon til brug for beskrivelse af initiativer til udvalgenes drøftelser for hvilke 5 initiativer det enkelte udvalg vil melde ind, til brug for prioriteringsprocessen i forbindelse med budgetforhandlingerne i august. [max 2,5 side]

Initiativ: Grønne indkøb
Nr.: B5
Fremsat af: Socialistisk Folkeparti
Formål og indhold: SF foreslår at Indkøbsafdelingen tildeles ressourcer til at gennemgå Region Hovedstadens aktuelle forsyningskæder i endnu højere grad, end nu, herunder indkøb og forbrug samt de forskellige ydelser i sundhedsvæsenet. Et overblik skal kunne pege på, hvor en omstilling af arbejdsgange eller ændring af indkøb af specifikt udstyr eller krav til medicin vil kunne bidrage mest til at nå målet om at reducere sundhedsvæsenets CO2-aftryk og skabe et bæredygtigt sundhedsvæsen. Administrationen anmodes om at afdække hvad en sådan indsats vil koste, idet det må forventes at det vil kræve tilførsel af medarbejderressourcer? Inspirationen findes blandt andet i Region Midt og deres: Center for Bæredygtige Hospitaler (rm.dk) Del 2 i forslaget omhandler midler til at implementere arbejdet med grøn omstilling på institutioner og afdelinger, da en stor del af indsatsen med grøn omstilling skal foregå i dagligdagen, på afdelinger og institutioner. Det betyder at der er brug for lokal ledelse der påtager sig opgaven med at støtte ændringer af vaner og kulturer. Derfor skal der ud over ressourcer i indkøbsafdelingen, afsættes beløb til kompetenceudvikling i bæredygtig ledelse, så det tydeliggøres at denne omstillingsopgave prioriteres. Denne del ligger fint i forlængelse af det oplæg som centerchef for indkøb, omtalte i går. Her var der fokus på direktører der skal påtage sig ledelsesopgaven og ansvaret for fx sortering af affald, men for at det kan lykkes, skal opgaven også prioriteres, længere nede i ledelseskæderne. Der er sikkert flere muligheder for uddannelse, en af dem er her: Ledelse og bæredygtighed - Københavns Professionshøjskole (kp.dk) <u>Administrationens bemærkninger: (feltet kan slettes, hvis der ikke er nogen)</u>

Initiativets konsekvenser – økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

Mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift				
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift				

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres

Evt. uddybende beskrivelse:

Hvis der er tale om 1-årige projekter, og ved initiativer der har puljelignende karakter, bedes anført om projektets omfang kan skaleres op eller ned.

Anfør, hvilket område initiativet vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelene fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	
Den regionale udviklingskasse	
Det sociale område	

Første udkast til tekst til selve budgetaftalen:

Beskriv forslag til tekst til budgetaftalen.

Budgetinitiativets understøttelse af FN's verdensmål:

Beskriv kort hvordan initiativet bidrager til FN's verdensmål positivt og/eller negativt ([se hvordan samt eksempler her](#)). Gerne med fokus på påvirkning af miljø/klima og sociale forhold som fx trivsel på arbejdspladsen, udsatte grupper eller andet.

Budgetlægning 2023-2026

Skabelon til brug for beskrivelse af initiativer til udvalgenes drøftelser for hvilke 5 initiativer det enkelte udvalg vil melde ind, til brug for prioriteringsprocessen i forbindelse med budgetforhandlingerne i august. [max 2,5 side]

Initiativ: Hurtig afvikling af gas- og olie til opvarmning i regionale bygninger Nr.: B6				
Fremsat af: Socialistisk Folkeparti				
Formål og indhold: SF foreslår, at region Hovedstaden investerer x x kr i omstilling til VE ift opvarmning af bygninger. Der er brug for en prioritering af bygninger og potentialer og et anslået beløb som kan skubbe på udviklingen. Olie- og gasfyr i kommunale og regionale bygninger analyse. pdf.pdf olie- og gasfyrede bygninger - liste.pdf <u>Administrationens bemærkninger:</u> <i>(feltet kan slettes, hvis der ikke er nogen)</i>				
Initiativets konsekvenser – økonomi, personale og tid (skriv tallet <u>med 1 decimal</u>)				
Mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift				
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift				
Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres				
Evt. uddybende beskrivelse: Hvis der er tale om 1-årige projekter, og ved initiativer der har puljelignende karakter, bedes anført om projektets omfang kan skaleres op eller ned.				
Anfør, hvilket område initiativet vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelen fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).				
Sundhedskassen				
Den regionale udviklingskasse				
Det sociale område				

Første udkast til tekst til selve budgetaftalen:

Beskriv forslag til tekst til budgetaftalen.

Budgetinitiativets understøttelse af FN's verdensmål:

Beskriv kort hvordan initiativet bidrager til FN's verdensmål positivt og/eller negativt ([se hvordan samt eksempler her](#)). Gerne med fokus på påvirkning af miljø/klima og sociale forhold som fx trivsel på arbejdspladsen, udsatte grupper eller andet.

Budgetlægning 2023-2026

Initiativ: Forøget genanvendelse af byggematerialer Nr.: B7
Fremsat af: Socialistisk Folkeparti
Formål og indhold: Som led i indsatsen for at nedbringe anvendelsen af jomfruelige råstoffer, ønskes initiativer som kan understøtte genanvendelse langt højere end nu, f.eks. et seriøst forsøg på at udvikle og øge genanvendelsesprocenten, samt metoder til oplag af forurenet jord/materialer til fremtidig genanvendelse. Eksempelvis nævnes muligheden for, at forurenet slam fra Københavns Havn lægges ”til tørre”, således at organiske materiale nedbrydes og at tørstoffet efterfølgende anvendes i byggeriet. <u>Administrationens bemærkninger:</u> I forhold til slam fra Københavns Havn bemærker administrationen, at ressourcer fra søterritoriet ligger uden for regionens ressortområde. Endvidere antages det mineralske indhold i slammet at være meget lavt og dermed uforholdsmæssigt kostbart at oparbejde. Af samme årsager kan administrationen ikke anbefale, at regionen tager initiativer ift. slam fra Københavns Havn. Administrationen kan foreslå følgende initiativer til øget genanvendelse af overskudsjord og andre sekundære ressourcer: A. Forøget genanvendelse af materialer som fremkommer ved Region Hovedstadens egne nedrivnings- og renoveringsprojekter. B. Styrket indsats for genanvendelse med fokus på partnerskaber og på virksomheder med stort potentiale for omlægning til øget brug af overskudsjord og sekundære råstoffer. Ad A Region Hovedstaden er en af regionens største bygherrer. I Regionens egne nedrivnings- og renoveringsprojekter frembringes meget store mængder byggeaffald (f.eks. mursten) som hidtil ikke har fundet anvendelse i regionens egne byggerier. Sådan anvendelse forudsætter viden og tidlig planlægning, samt mulighed for fysisk oparbejdning og midlertidig oplagring. Administrationen foreslår • en afsøgning af potentialet for at genanvende regionens egne sekundære råstoffer i egne, planlagte byggerier (inden for en 10-årig periode). • undersøgelse af, om regionen med fordel kan etablere egen ressourceplads hvor der kan ske oparbejdning og oplagring af materialer, alternativt om en privat operatør kan forestå dette som en service på en for regionen fordelagtig måde. Ad B <i>Partnerskab for overskudsjord og ressourcer</i> er et igangværende Region Hovedstaden-initiativ. Initiativet er i tråd med regionens råstofplanlægning og er en udmøntning af regionens handlingsplan for FNs verdensmål. Initiativet er hovedsagelig finansieret af regionen for perioden 2021 og 2022 og medfinansieres af partnerkredsen. Hittidige resultater er gode og viser, at der er et betydeligt behov for et sådant partnerskab. Det foreslås derfor, at Region Hovedstaden finansierer fortsat drift af partnerskabet i 2023, 2024 og 2025.

Endvidere foreslås en målrettet indsats ift. virksomheder med et stort råstofforbrug og med betydeligt potentiale for omlægning til sekundære råstoffer. Eksempelvis har Næstved Forsyning vist, at der ifm. ledningsarbejder kan spares råstoffer, reduceres på mængden af overskudsjord og opnås en betydelig økonomisk gevinst.

Initiativets konsekvenser – økonomi, personale og tid

Mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Løn til evt. nye årsværk	0,6	0,4	0,2	
Øvrig drift				
Etableringsudgifter	2,0	1,0	0,5	
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal	0,9	0,6	0,3	
Samlet udgift	2,6	1,4	0,7	

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres

Evt. uddybende beskrivelse:

Partnerskab for overskudsjord og ressourcer kan skaleres op, f.eks. ved at udvide kredsen af partnere og ved at tage yderligere initiativer som kan understøtte den cirkulære økonomi. Dette skal ses i sammenhæng med budgetforslag om ”*Styrket indsats for cirkulært byggeri*”.

Anfør, hvilket område initiativet vedrører (finansieringsmæssigt)

Sundhedskassen	
Den regionale udviklingskasse	X
Det sociale område	

Første udkast til tekst til selve budgetaftalen:

Initiativerne skal ses i forlængelse af tidligere bevilling i budget 2021 om ”*Fremme brugen af genanvendelige materialer som erstatning for jomfruelige råstoffer*”, samt budget 2022 om ”*Genanvendelse af råstoffer*” (forslag 8.1).

Overordnet skal initiativerne reducere råstofforbruget og fremme genanvendelse og øget cirkularitet, dels via øget genanvendelse af materialer som fremkommer ved Region Hovedstadens egne nedrivnings- og renoveringsprojekter og dels via fokus på partnerskaber og på virksomheder med stort potentiale for omlægning til øget brug af sekundære råstoffer.

Budgetinitiativets understøttelse af FN's verdensmål:

Initiativerne bidrager til:

- Verdensmål nr. 8: Anstændige jobs og økonomisk vækst. Fremme af vedvarende, inklusiv og bæredygtig økonomisk vækst.
- Verdensmål nr. 11: Bæredygtige byer og lokalsamfund.
- Verdensmål nr. 12: Ansvarligt forbrug og produktion. Sikre bæredygtige forbrugs- og produktionsformer.
- Verdensmål nr. 17: Effektive partnerskaber som bygger på resourcestrategier (17.17).

Initiativerne er en udmøntning af Region Hovedstadens handlingsplanen for FNs verdensmål, konkret ift. målsætning om, at 20 % af råstofforbruget er dækket af genanvendte materialer i 2030, samt at vækst i råstofforbrug dækkes af sekundære råstoffer.

Budgetlægningen 2023-2026

Initiativ: Kortlægning af behov for råstoffer til klimatilpasningsprojekter i regionen.

Nr.: B8

Fremsat af: Enhedslisten

Formål og indhold

Kort beskrivelse af forslagets formål og indhold.

I Hovedstadsområdet pågår mange tiltag med digeplaner og kystbeskyttelse. Der er behov for en kortlægning af de samlede mængder råstoffer (jord mm) der kan forventes efterspurgt og i hvilken tidsperiode.

Hvilke materialer kan anvendes til diger og kystbeskyttelse og i hvilket omfang kan affaldsjord fra byggeprojekter indgå som råstoffer og aflaste behovet for nye råstoffer til klimaprojekterne?

Administrationens bemærkninger til budgetforslag B8: Råstoffer til klimatilpasning

Administrationen vurderer, at forslaget om en kortlægning af behovet for råstoffer til brug i klimatilpasningsprojekter i regionen er et godt opmærksomhedspunkt.

Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke en samlet plan for etablering af diger mv., og udarbejdelsen af en sådan plan falder ikke ind under den nuværende regionale rolle for klimatilpasning. Regionen vil i givet fald udføre en opgave, som kommunerne har myndighedsopgaven, og ansvaret for på.

Region Hovedstaden arbejder tæt sammen med kommunerne i bl.a. Køge Bugt, Strandparken og på samme vis, som vi promoverer naturbaserede løsninger, foreslås det at der i den endelige budgettekst sættes fokus på at promovere brugen af sekundære råstoffer i anlægget af diger i fremtidige udviklingsprojekter inden for klimatilpasning.

Administrationen er opmærksom på ressource-problemstillingen, eksempelvis blev mulighederne for at benytte overskudsjord påpeget i regionens høringssvar til Roskilde Kommune i forbindelse med miljøvurderingen af digebyggeriet ved Jyllinge Nordmark. Administrationen så gerne, at der forelå en plan for det fremtidige digebyggeri mv., således at det afledte ressourcebehov kunne inddrages i råstofplanlægningen på lige fod med større infrastrukturprojekter.

Det kan være hensigtsmæssigt at revurdere budgetforslaget, når regeringens nationale klimatilpasningsplan forelægges, såfremt regionerne indtager en stærkere rolle i den fremtidige organisering af den danske klimatilpasningsindsats.

Forslagets konsekvenser – økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

	2020	2021	2022	2023
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift				
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift				

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres

Evt. uddybende beskrivelse:

Hvis der er tale om 1-årige projekter, og ved forslag der har puljelignende karakter, bedes anført om projektets omfang kan skaleres op eller ned.

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelene fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	
Den regionale udviklingskasse	
Det sociale område	

Første udkast til tekst til selve budgetaftalen:

Konkret forslag til tekst til budgetaftale indsættes først i forslaget til udvalgets 3. drøftelse af budgetinitiativer.

Budgetinitiativets understøttelse af FN's verdensmål:

Administrationen udfylder dette afsnit når udvalget er færdig med de tre udvalgsbehandlinger.

Budgetlægning 2023-2026

Initiativ: Viden om genanvendelse af overskudsjord Nr.: B9
Fremsat af: Enhedslisten
Formål og indhold: I Hovedstadsområdet produceres store mængder overskudsjord, som alene deponeres. Der ønskes en redegørelse om mængderne der deponeres, hvor de deponeres, planerne for deponering og de konkrete potentialer for oparbejdelse til ny brug. Endeligt redegøres for, hvordan de oparbejdede mængder kan anvendes og hvordan de bringes effektivt i spil på markedet for råstoffer. Redegørelsen må meget gerne trække udenlandske erfaringer.
<u>Administrationens bemærkninger:</u> Aktuelt findes ingen overordnet administration eller plan for disponering af overskudsjord. Regionerne er myndighed ift. deponering af jord i råstofgrave, hvilket generelt ikke tillades, grundet hensynet til grundvandet. Jordflytninger skal kun i et vist omfang anmeldes til kommunerne som også har anvisningspligt. Den altovervejende del af overskudsjorden disponeres af markedet, dvs. af private og offentlige aktører som alle disponerer ud fra egne interesser, bl.a. ser mange landmænd en økonomisk fordel i at udlægge overskudsjord på landbrugsarealer. På landsplan produceres årligt i størrelsesordenen 15 mio. tons overskudsjord fra bygge- og anlægsarbejder (jf. Teknologisk Institut, 2021). De årligt producerede mængder af overskudsjord overstiger således langt produktionen af byggeaffald (ca. 1 mio. tons i Region Hovedstaden) Administrationen har siden 2013 taget flere initiativer med sigte på bæredygtig udnyttelse af overskudsjord, herunder som substitution for primære råstoffer, se http://xn--jordhndtering-tfb.dk/ , ligesom <i>Partnerskab for overskudsjord og ressourcer</i> er et Region hovedstaden-initiativ, se https://www.gate21.dk/partnerskab-for-overskudsjord-og-ressourcer/ I <i>Partnerskab for overskudsjord og ressourcer</i> arbejdes med at finde bæredygtige, tværkommunale løsninger og ressourceindsatser. De kommuner som medfinansierer partnerskabet tilbydes tillige prognoser for den forventede produktion af overskudsjord.
<u>Administrationens forslag</u> Det foreslås, at der med relation til <i>Partnerskab for overskudsjord og ressourcer</i> , udarbejdes en redegørelse som belyser følgende forhold i Region Hovedstaden: • Anmeldte mængder af overskudsjord (2021) • Udpegning af lokaliteter, hvor der er modtaget større jordmængder i 2021 • Udpegning af lokaliteter, hvor der påregnes modtagelse af større mængder overskudsjord Samt • Vurdering af potentiale for oparbejdning: overskudsjord som sekundært råstof • Forslag til, hvordan overskudsjord bringes i spil på råstofmarkedet • Belysning af erfaringer fra udlandet

Initiativets konsekvenser – økonomi, personale og tid

Mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Løn til evt. nye årsværk	0,2			
Øvrig drift				
Etableringsudgifter	0,4			
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal	0,3			
Samlet udgift	0,6			

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres

Evt. uddybende beskrivelse:

Det konkrete initiativ kan skaleres op til at være landsdækkende.

Initiativet vil understøtte Region Hovedstadens opgave som råstofmyndighed, dels til brug for Råstofplan 2024 og dels som grundlag for planlægning af nye, målrettede initiativer til fremme af cirkulær økonomi og ressourceeffektivitet.

Anfør, hvilket område initiativet vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelen fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	
Den regionale udviklingskasse	X
Det sociale område	

Første udkast til tekst til selve budgetaftalen:

Initiativet er i tråd med Region Hovedstadens handlingsplan for FN verdensmål og understøtter regionens opgave som råstofmyndighed, dels til brug for Råstofplan 2024 og dels som grundlag for planlægning af nye, målrettede initiativer til fremme af cirkulær økonomi og ressourceeffektivitet.

Budgetinitiativets understøttelse af FN's verdensmål:

Initiativet bidrager til:

- Verdensmål nr. 8: Anstændige jobs og økonomisk vækst. Fremme af vedvarende, inklusiv og bæredygtig økonomisk vækst.
- Verdensmål nr. 11: Bæredygtige byer og lokalsamfund.
- Verdensmål nr. 12: Ansvarligt forbrug og produktion. Sikre bæredygtige forbrugs- og produktionsformer.
- Verdensmål nr. 17: Effektive partnerskaber som bygger på ressourcestrategier (17.17).

Initiativet er en konkret udmøntning af Region Hovedstadens handlingsplanen for FNs verdensmål ift. målsætning om, at 20 % af råstofforbruget er dækket af genanvendte materialer i 2030, samt at vækst i råstofforbrug dækkes af sekundære råstoffer.

Budgetlægning 2023-2026

Initiativer: Bæredygtighed på hospitaler (genfremsættelse af initiativ fra forhandlinger om budget 2022) Nr.: B10
Fremsat af: Enhedslisten
Initiativ fra forhandlinger om budget 2022: Formål og indhold: Regionens hospitaler og virksomheder generer store affaldsmængder, og sortering og genanvendelse bidrager til den grønne omstilling. Det foreslås, at der afsættes midler til at fremme affaldssorteringen på de enkelte afdelinger på hospitalerne, ligesom en oplysningskampagne til medarbejderne herom foreslås. Det er vigtigt, at vi i Region Hovedstaden med de store affaldsmængder vi producerer, også tager ansvar for genanvendeligheden af vores affald. Dette skal ske ved kildesortering helt ude på den enkelte afdeling, ofte på den enkelte stue. Vi ønsker en pulje på 3 millioner, som afdelinger kan søge, hvis personalet er enige om at ville gøre en ekstra indsats i forhold sortering af affald. Pengene skal gå af frikøb til træning af personalet, eventuelle enkelte udgifter i forbindelse med den øgede sortering. Miljø- og Klimaudvalget fik i marts 2021 et oplæg om bæredygtig hospitalsdrift fra Randers regionshospital, ved hospitalsdirektøren og bæredygtighedskonsulenten. Sidstnævnte, Maria Gaden, havde været primus motor for initiativ til og implementering af en række bæredygtighedstiltag. Det foreslås hermed, at der på hvert hospital ansættes eller frikøbes en medarbejder med kendskab til praktiske arbejdsgange i klinikken og tilstrækkelig viden om bæredygtighed til at kunne identificere grønne tiltag og sikre den lokale forankring hos medarbejderne på det enkelte hospital. Et oplagt sted at starte for en bæredygtighedskonsulent kunne være, som i på Randers Regionshospital, at indføre svanemærket rengøring og større genanvendelse af plast. Men også det at fremme kvaliteten af kildesorteringen er vigtigt og der kan medtages erfaringer fra Randers Regionshospital, hvor man var begyndt at undlade at bruge lejepapir i jordemoderkonsultationer, da patienterne dels ligger med tøj på og at lejet alligevel sprittes af efterfølgende og faktisk mere grundigt end hvis der har været papir på, viste det sig. På barselsafsnittet er man i Randers begyndt at opfordre fødende til at medbringe egen dyne og sengetøj til babyen, hvilket sparer en del af disse samt vask, og samtidig ikke besværliggør det for den fødende, da sengetøjet alligevel vil skulle leveres tilbage, hvis det lånes af hospitalet.

Dette er blot to konkrete eksempler på at undgå at bruge ressourcer unødvendigt. Dette forslag opfordrer til at man implementerer disse og gerne andre tiltag, der måtte ligne det, så der sparer ressourcer.

Administrationens bemærkninger:

Størstedelen af regionens CO₂-udledning kommer fra produktion og transport af de produkter og services, som primært indkøbes og forbruges på hospitalerne. Den grønne omstillingsindsats har indtil nu hovedsageligt fokuseret på CO₂-målsætninger og aktiviteter indenfor energiforbrug, transport og affaldshåndtering. Men disse områder udgør kun godt 10% af regionens samlede CO₂-udledning jf. klimaregnskab 2020, som medtager de indirekte forbrugsrelaterede CO₂-udledninger.

Der er et meget stort potentiale i at gøre den daglige drift og produktion på hospitalerne og apoteket mere klimavenlig og miljøbevidst.

I budget 2022 blev der tildelt midler til ansættelse af tre **bæredygtighedskonsulenter** i relation til hospitalerne, baseret på erfaringer fra Region Midtjylland. Konsulenterne skal arbejde i Grøn2030-programmet for klima og miljø og bidrage til at drive en systematisk grøn omstilling af hospitalernes forbrug og drift. Fokus skal være på minimering af forbrug og spild, mere genanvendelse, klimarigtig produktion (kliniske behandlinger), levetidsforlængelse, klima- og miljørigtige produkter, fra engangs- til flergangsprodukter, nye forretningsmodeller m.m.

Ambitionen var at der skulle ansættes syv konsulenter, en for hvert hospital og psykiatrien, dvs. flere end de tre konsulenter der blev besluttet med budget 2022. I budgetaftaleteksten blev nævnt, at Miljø- og Klimaudvalget skulle følge resultaterne og forholde sig til, om initiativet skal opjusteres senere. De tre stillinger forventes besat snarest muligt.

Hvis ambitionsniveauet i konstitueringsaftalen (se nedenfor) skal indfries, er det administrationens klare vurdering, at der skal ansættes bæredygtighedskonsulenter til samtlige hospitaler, inklusive Steno Diabetes Center og Apoteket, dvs. at der skal ansættes yderligere fem konsulenter.

I Region Midtjylland har hvert hospital en lokal bæredygtighedskonsulent, som både kobler til en lokal styregruppe forankret i hospitalsdirektionen og en central enhed for grøn omstilling. Der er gode erfaringer med denne organisering.

Administrationen bakker fuldt op om forslag om en **pulje** på 3 mio. kr., som hospitalsafdelinger kan søge til at gøre en ekstra indsats for den grønne omstilling. Region Hovedstaden har tidligere med succes haft sådanne puljer, idet de skabte konkrete skalerbare resultater og styrkede den lokale forankring af den grønne omstilling. Region Midtjylland har i nogle år haft en sådan pulje og erfaringerne er tilsvarende positive.

Det foreslås, at en sådan pulje kan bruges til 1) frikøb af medarbejdere i hospitalsafdelinger, så de i en afgrænset periode kan arbejde med grønne omstillingsprojekter og 2) øvrige projektomkostninger.

For at arbejdet med grøn omstilling på hospitalerne lykkes og får effekt, er der samtidig brug for at ledelsen på flere niveauer påtager sig opgaven. Dette vil kunne understøttes ved at

udvikle og gennemføre en systematisk indsats om **kompetenceudvikling** i ledelse af bæredygtighed, så det tydeliggøres at den grønne omstillingsopgave prioriteres.

Administrationen forslår, at der udvikles uddannelsesforløb målrettet ledelsesniveau og funktion på basis af viden og indsatser i regionens klima- og miljøprogram Grøn2030. Kompetenceudviklingen integreres i regionens eksisterende ledelsesudvikling, så de relevante nye og eksisterende ledere kompetenceudvikles til at løfte deres del af opgaven med grøn omstilling.

Uddannelsesforløb tilpasses og skales ud fra forskellige ledelsesfunktioners og -niveaues behov på strategiske, administrative, tekniske og kliniske områder. Målet er at ledelse af bæredygtig omstilling ses som en integreret del af ledernes eksisterende arbejde og mindset, og ikke en ekstra opgave.

Konstitueringsaftalen: *"I Region Hovedstaden vil vi gå foran og tilstræbe at være klimaneutrale i vores egen drift i 2030. Vi bidrager til FN's Verdensmål og ved, at det kræver en stor fælles indsats - i regionen, nationalt, og internationalt. Vi er ikke bange for selv at gå forrest. Vi vil ikke bare måles på patientsikkerhed, kræftoverlevelse og antal genindlæggelser, men også klimaaftryk."*

Hvis ovennævnte initiativer vedtages, vurderer administrationen, at et stort skridt er taget i retning af at kunne realisere ambitionsniveauet i konstitueringsaftalen.

Økonomi

- Organisatorisk forankring på hospitalerne forudsætter fem årsværk.
- En årlig grøn omstillingspulje forudsætter 3. mio. kr., men beløbet kan justeres.
- Kompetenceudvikling i ledelse af bæredygtighed forudsætter udvikling og integration i eksisterende ledelsesuddannelser. Opgaven vil kunne løses integreret i de 5 nye bæredygtighedskonsulenters arbejde med omstilling på hospitalerne forankret i Grøn2030 programmet. Det forudsætter, at der afsættes økonomi til de fulde 5 årsværk.

Initiativets konsekvenser – økonomi, personale og tid

Mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Løn til evt. nye årsværk	3,5	3,5	3,5	3,5
Øvrig drift	3,0	3,0	3,0	3,0
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal	5	5	5	5
Samlet udgift	6,5	6,5	6,5	6,5

Anfør, hvilket område initiativet vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelene fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	X
Den regionale udviklingskasse	
Det sociale område	

Første udkast til tekst til selve budgetaftalen:

Skrives først til evt. 3.behandling

Budgetinitiativets understøttelse af FN's verdensmål:

Forslaget understøtter direkte indsatsen for at indfri målsætningerne i regionens verdensmålshandlingsplan og især følgende verdensmål: 12 Ansvarligt forbrug og produktion, 3 Sundhed og trivsel, 13 Klimaindsats, 14 Livet på land, 13 Livet i havet og 17 Partnerskab for handling.

Budgetlægning 2023-2026

Initiativ: PFAS - Yderligere indsats på jordoprensning og rent vand Nr.: B11
Fremsat af: Venstre
Formål og indhold: Venstre, Randi Mondorf har ønsket at stille et budgetforslag om yderligere indsats på jordoprensning / rent vand. Administration har på denne baggrund udarbejdet det beskrevne initiativ i forhold indsats i forhold til vandrensning i forhold til PFAS Hvilket problem vil I løse? Antallet af PFAS forureninger vokser dramatisk og udgør en risiko for borgernes helbred. Der er meget lidt viden om metoder til oprensning og deres effektivitet. Vi ønsker at udvikle nye og effektive metoder til oprensning af PFAS forureninger i et offentligt / privat samarbejde med virksomheder og forsyningsselskaber. PFAS er en gruppe af kemikalier, som har haft en stor udbredelse i mange forskellige industrier – herunder i fx brandslukningsskum. Stofferne er desuden giftige og ikke-nedbrydelige i naturen, hvilket betyder, at grænseværdierne for både jord og grundvand er overskredet mange steder. Regionerne og andre parter er i gang med at udrede problemets omfang, men det fremstår tydeligt, at der bliver behov for at udvikle og teste rensemetoder. Fx ved vi, at der på en del af de afværgeanlæg, der i dag renser grundvandet for klorerede opløsningsmidler, også findes PFAS. Og desværre virker rensemetoderne for klorerede opløsningsmidler ikke særlig godt overfor PFAS. Samtidigt undersøger regionen aktuelt en række mulige PFAS-forurenede grunde, hvor vi forventer at skulle rense kraftigere PFAS-forureninger. Der findes flere forskellige lovende metoder til rensning af PFAS-forurenede grundvand, udviklet af forskellige danske og udenlandske firmaer. Men der er stor forskel på hvor effektive metoderne er overfor de forskellige PFAS-stoffer, og det er endnu også uklart hvordan den lokale vandkemi påvirker effektiviteten (fx koncentrationsniveauer, tilstedeværelse af klorerede stoffer, uorganisk kemi osv.). Hvordan foreslår I, at problemet løses? (Fx kræver det nyansættelser/anlægsmidler/mv?) Vi ønsker et projektforslag, hvor der eksperimenteres med nye rensemetoder og skabes mere viden om området. Administrationen igangsætter allerede i foråret 2022 én eller flere her-og-nu-rensninger af PFAS på eksisterende afværgeanlæg, hvor effektiviteten af nogle af de rensemetoder afprøves. Det foreslås at tage afsæt i det forløb og de indledende erfaringer og på den baggrund igangsætte et projekt i tre trin: <i>Trin 1:</i> En videre kortlægning af de aktører, der i dag arbejder med området. Dvs. både ”problemejere” (regioner, kommuner, forsvaret og vandforsyninger), men også de firmaer, der udvikler rensemetoder. Administrationen er allerede i kontakt med fem forskellige danske og et svensk firma.

Trin 2: En ”skrivebords”-sammenligning af de forskellige metoders fordele og ulemper, herunder anvendelsesområde, omkostninger, sikkerhed for effekt og bæredygtighed.

Trin 3: Test af de mest lovende metoder på et eller flere af regionens eksisterende afværgeanlæg.

Vi foreslår at gennemføre projektet som et samarbejdsprojekt med de problemejere og renseteknologi-firmaer, som identificeres som relevante i trin 1 og 2. Regionen har medarbejdere med stor erfaring i at drive sådanne projekter, og med stor viden om både afværgeanlæg, rensemetoder og PFAS. Det anslås at projektet vil kunne løses med 0,5 mio. kr. i driftsmidler (primært til trin 3) og ½ årsværk.

Udbyttet af projektet bliver, at regionen er klar til at igangsætte fuldskala PFAS-rensning af grundvandet på de lokaliteter, der viser sig at udgøre en risiko. I løbet af projektet kan der opstå udfordringer med selv den mest lovende teknik. Dette kan kræve yderligere udvikling, før teknikken er helt klar til fuldskala. De firmaer, der er med i projektet, vil kunne anvende resultaterne, som en benchmarking af deres teknik.

Initiativets konsekvenser – økonomi, personale og tid

Mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Løn til evt. nye årsværk	0,3			
Øvrig drift	0,5			
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal	½			
Samlet udgift	0,8			

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres

Evt. uddybende beskrivelse:

Hvis der er tale om 1-årige projekter, og ved initiativer der har puljelignende karakter, bedes anført om projektets omfang kan skaleres op eller ned.

Anfør, hvilket område initiativet vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelene fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	
Den regionale udviklingskasse	x
Det sociale område	

Første udkast til tekst til selve budgetaftalen:

Konkret forslag til tekst til budgetaftale indsættes først i forslaget til udvalgets 3. drøftelse af budgetinitiativer.

Budgetinitiativets understøttelse af FN's verdensmål:

Administrationen udfylder dette afsnit når udvalget er færdig med de tre udvalgsbehandlinger.

Budgetlægning 2023-2026

Initiativ: Regional indsats for understøttelse af cirkulært byggeri Nr.: B12
Fremsat af: Center for Regional Udvikling
Formål og indhold: Hovedstadsregionen er der hvor der bygges mest i Danmark, og Regionen er selv en af de store bygherrer med en bygningsportefølje på cirka 2.000.000 m² etageareal og syv store hospitalsprojekter. Byggeriet bruger store mængder af primære ressourcer som sand, grus og sten og byggesektoren står for 11% af de globale CO₂-udledninger fra produktion, transport, nedrivning og affaldshåndtering. I Hovedstadsregionen er byggeaffald den næststørste affaldsfraktion efter restaffald, og byggeriet producerer cirka dobbelt så meget overskudsjord som byggeaffald. Der er et stort potentiale for cirkulært byggeri, hvor vi erstatter primære råstoffer i byggeriet med genanvendte byggematerialer og overskudsjord. Det vil samtidig bidrage væsentligt til at sænke CO₂-udledningen. Da regionen er myndighed for råstofindvinding har vi en særlig interesse i at understøtte denne omstilling. Integration af genbrug og genanvendelse i markedet for byggeri Vi har bygget med genbrugte og genanvendte byggematerialer i mange år: mursten, beton, jern, træ, døre og vinduer m.v. Det er relativt problemfrit i mindre skala, men det kniber med at indtænke og gennemføre genanvendelse af materialer i stor skala og som fast praksis i byggesektoren. Det handler i høj grad om styring af materialestrømme, fordi strømme af genanvendte materialer fra nedrivning til nybyggeri har en helt anden logistik end strømme af nye byggematerialer fra produktion til byggeplads. Udfordringen er at gøre genbrug og genanvendelse af ressourcerne alment accepteret af efterspørgselssiden og implementeret som en integreret del af det professionelle marked for byggeri, produktion af byggematerialer og råstoffer. Hvad gør Regionen i dag Udover at være bygherre og råstofmyndighed sidder Region H med i de nationale netværk Videnscenter for Cirkulær Økonomi i Byggeriet, WeBuildDenmark og CircularBuildForum og er tovholder på BygCirkulærts nationale rundbordssamtaler for Cirkulært Byggeri. Regionen er ved at udarbejde en strategi for bæredygtighed i egne byggeprojekter, planlægger at teste cirkulære tiltag i nedrivnings-, renoverings- og byggeprojekter og tester jord som byggemateriale i et projekt med Vejdirektoratet og DTU. Regionen arbejder også sammen med kommuner, virksomheder og vidensinstitutioner om at understøtte hele Hovedstadsregionens udvikling indenfor cirkulært byggeri og ressourceeffektivitet, for eksempel gennem projekterne CityLoops, Affald og Ressourcer på Tværs og Partnerskab for Overskudsjord og Ressourcer. Hvordan kan Regionen spille en større rolle Ved at samle vores indsatser i et program for cirkulært byggeri kan vi i højere grad systematisere og understøtte den cirkulære omstilling, så vi kan gå fra enkelte projekter til mainstream og adressere de systemiske udfordringer for materialeflowet – både som bygherre og indenfor regional udvikling: • Som bygherre* kan vi gå foran og arbejde med cirkulære kredsløb for egne byggerier og bygge- og anlægsaffald, samt teste nyttiggørelse af overskudsjord. • Som råstofmyndighed** der driver Partnerskab for overskudsjord og ressourcer, samarbejder med kommunerne om at lave prognoser for bygge og anlægsaffald og overskudsjord og samtænke det med råstofplaner og behovet for ressourcer til byggeriet, arbejder med materialebanker for sekundære ressourcer, samt tester byggeri med jord. • Som videns- og samarbejdspartner der inspirerer, informerer, vejleder og uddanner kommuner og andre bygherrer til cirkulært byggeri, renovering og drift af bygninger, håndtering af byggeaffald, samt effektiv ressourceudnyttelse og råstofplanlægning

- Som facilitator der samler og understøtter aktører i at danne Materialehubs som skaber fysiske rammer for materialestrømmene: materialebanker, logistik/transport, kvalitet og dokumentation samt digitale markedsplatforme.
- Som politisk aktør der giver indspil til lokal og national regulering og rammevilkår.
- Som aktør der samarbejder med byggeriets fagforbund om uddannelse og efteruddannelse indenfor cirkulært og bæredygtigt byggeri

Initiativets konsekvenser – økonomi, personale og tid

Mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Løn til evt. nye årsværk	2,0	2,0	2,0	2,0
Øvrig drift	1,0	1,0	1,0	1,0
Etableringsudgifter	-	-	-	-
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal	3	3	3	3
Samlet udgift	3,0	3,0	3,0	3,0

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres

Evt. uddybende beskrivelse:

Budgetforslaget lyder på et beløb i størrelsesordenen 3 mio. kr. pr år i fire år til at opbygge og drive indsatsen, der er beskrevet i punkterne på listen ovenfor. Punkterne ”Som bygherre...” og ”Som råstofmyndighed...” er dog relateret til andre budgetforslag:

* Denne indsats er relateret til budgetforslag ”Medarbejderressource til realisering af strategi for det bæredygtige byggeri”

** Denne indsats er relateret til budgetforslag ”B7: Forøget genanvendelse af byggematerialer”

En Regional indsats for understøttelse af cirkulært byggeri struktureres efter den model der blandt andet er kendt fra Copenhagen Electric. Indsatsen kan skaleres.

Anfør, hvilket område initiativet vedrører (finansieringsmæssigt):

Økonomien kan deles, da der både skal arbejdes ind i regionens arbejde som virksomhed og ud i geografien.

Sundhedskassen	1/2
Den regionale udviklingskasse	1/2
Det sociale område	

Første udkast til tekst til selve budgetaftalen:

Initiativet skal ses i forlængelse af de gennemførte RUS projekter Affald og Ressourcer på Tværs og Partnerskab for Cirkulære Kommuner, samt den tidligere bevilling til ”Fremme brugen af genanvendelige materialer som erstatning for jomfruelige råstoffer”, jf. budget 2021.

Initiativet skal reducere forbruget af primære råstoffer og CO₂-udledningen fra byggeriet gennem en bred indsats, der skal fremme et stabilt cirkulært materialeflow i egen drift- og myndighedsopgave og understøtte cirkulært materialeflow hos og på tværs af kommuner, virksomheder og andre aktører. Indsatsen bygger på prognoser og roadmaps for egne materialer, samarbejde om at etablere og digitalisere nødvendige materialebanker og logistik, kompetencenetværk med kommuner og virksomheder, samt samarbejde med fagaktører og uddannelsesinstitutioner.

Budgetinitiativets understøttelse af FN's verdensmål:

Initiativet bidrager til:

- Verdensmål nr. 8: Anstændige jobs og økonomisk vækst. Fremme af kompetencer og bæredygtig økonomisk vækst indenfor byggesektoren.
- Verdensmål nr. 11: Bæredygtige byer og lokalsamfund. Mindre ressourceforbrug og CO2 udledning.
- Verdensmål nr. 12. Ansvarligt forbrug og produktion. Sikrer bæredygtige forbrugs- og produktionsformer.
- Verdensmål nr. 17. Partnerskaber for handling. Partnerskaber omkring cirkulær omstilling af byggeriet.

Initiativet er en udmøntning af målsætningen i Region Hovedstadens handlingsplan for FNs verdensmål om, at 20 % af råstofforbruget er dækket af genanvendte materialer i 2030, samt at vækst i råstofforbrug dækkes af sekundære råstoffer.

Budgetlægning 2023-2026

Initiativer: Nedbrydningsanlæg til eliminering af lattergasudslip fra Hvidovre Hospital
Nr.: B13

Fremsat af: Administrationen/Center for Ejendomme

Formål og indhold:

Ifølge Region Hovedstadens klimaregnskab 2020 udledte regionen, hvad der svarer til knap 11.000 tons CO₂ (CO₂-ækvivalenter) fra forbrug af medicinske og tekniske gasser og køb af udstyr. En anelig del af CO₂-ækvivalenterne stammer fra brug af lattergas på regionens fødeafdelinger.

Efter flere års pause genoptager Hvidovre Hospital brugen af lattergas i deres fødeafdelinger, da de fødende kvinder har efterspurgt den beroligende effekt, som gassen giver. Hospitalet vil i den forbindelse gerne agere klimarigtigt. Lattergas har en 300 gange kraftigere klimaeffekt end CO₂, så selv mindre udslip har stor negativ effekt.

Dette initiativ har til formål at eliminere CO₂-udledningen fra brugen af lattergas fra hospitalet. Uden forholdsregler udledes størstedelen af lattergassen til atmosfæren, idet kun mellem 1 pct. og 5 pct. optages i kroppen på den fødende kvinde. Det vil give et årligt udslip på godt 750 tons CO₂-ækvivalenter om året, hvis der ikke gøres noget.

Der ansøges derfor om midler til at investere i et nedbrydningsanlæg, som via et centralt rørsystem nedbryder lattergassen i uskadelige bestanddele. Nedbrydningsanlægget kan placeres i en eksisterende container og rørsystemet findes allerede. Investering i nedbrydningsanlægget vil resultere i en årlig reduktion på godt 750 tons CO₂-ækvivalenter fra Hvidovre Hospital.

Initiativets konsekvenser – økonomi, personale og tid

Mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift				
Etableringsudgifter	1,8			
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift	1,8			

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres

Evt. uddybende beskrivelse:

Hvis der er tale om 1-årige projekter, og ved initiativer der har puljelignende karakter, bedes anført om projektets omfang kan skaleres op eller ned.

Anfør, hvilket område initiativet vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelene fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	X
Den regionale udviklingskasse	
Det sociale område	

Første udkast til tekst til selve budgetaftalen:

Beskriv forslag til tekst til budgetaftalen.

Budgetinitiativets understøttelse af FN's verdensmål:

Initiativet vil især bidrage positivt til verdensmål 12 Bæredygtigt forbrug og produktion og verdensmål 13 Klimaindsats.

Budgetlægningen 2023-2025

Initiativ: Styrket indsats for bæredygtigt byggeri Nr.: B14					
Fremsat: Administrationen/Center for Ejendomme					
Formål og indhold Byggeriet i Danmark står for godt 40 pct. af samfundets energiforbrug, 20 pct. af den totale CO₂-udledning, 35 pct. af materialeforbruget og 30 pct. af affaldsproduktionen. Da Region Hovedstaden er blandt Danmarks største bygherrer, står regionen for en stor del af dette omfattende miljø- og klimaftryk. Regionens mulighed for at bidrage til en mere bæredygtig udvikling på byggeområdet er derfor særdeles stort, både inden for grøn omstilling og på det sociale område. Derfor indeholder "Region Hovedstadens Handlingsplan for FN's verdensmål" indsatsen "Byggeri med bæredygtighed og samfundsansvar som grundsten". Verdensmålsindsatsen indebærer, at regionen har bæredygtighed og samfundsansvar som en af grundstenene ved, at bæredygtighedshensyn integreres i alle faser inden for byggeriet, dvs. både i planlægning, byggeri, nedrivning og drift. Bæredygtighedshensyn skal balanceres med de ressourcer, vi har til rådighed. Center for Ejendomme er ved at lægge sidste hånd på en sammenhængende strategi for bæredygtigt byggeri i Region Hovedstaden, som forventes forelagt politisk i efteråret 2022. Dette strategiske grundlag kommer til at indeholde pejlemærker og mål samt aktiviteter, der vil reducere miljø- og klimabelastningen fra byggeanlægsaktiviteterne. Når strategigrundlaget er endeligt besluttet i efteråret 2022, vil der være et stort behov for at sætte ekstra kræfter ind for at implementere og forankre strategien på tværs af Region Hovedstaden. Det foreslås derfor, at der tilføres en dedikeret medarbejderressource, der bl.a. får til opgave at bidrage til implementering af strategien, sikre udvikling og forankring af værktøjer og metoder, erfaringsopsamling og målopfølgning. Det vil også være en vigtig opgave at opfange muligheder og trends i forhold til den grønne omstilling og samtidig aktivt udbrede erfaringer og gode eksempler om bæredygtigt og samfundsansvarligt byggeri, renovering og drift samt nedrivning. De første tre år vil være en modnings- og læringsperiode, hvor initiativer afprøves i takt med bl.a. udviklingen i markedet, og viden opsamles og deles på tværs af regionen. Der vil fx være fokus på aktiviteter som: - Mulighed for bæredygtighedscertificering af byggerier - Udvikling af konkrete værktøjer og metoder inden for bæredygtigt byggeri - Gennemførelse af pilotprojekter med fokus på genbrug af byggematerialer - Kompetenceopbygning om veje til bæredygtigt byggeri - Struktureret erfaringsopsamling og vidensdeling vedr. bæredygtigt byggeri					
Forslagets konsekvenser – økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)					
Mio. kr.	2023	2024	2025	2026	2027
Løn til evt. nye årsværk	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Øvrig drift	0,5	0,2	0,2	0,2	0,2
Etableringsudgifter					

Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal	1	1	1	1	1
Samlet udgift	1,3	1,0	1,0	1,0	1,0

Evt. uddybende beskrivelse:
 Beløbet i øvrig drift er afsat for at sikre løbende kompetenceudvikling (fx deltagelse i kurser og lign.) af den dedikerede medarbejderressource og etablering af et netværk til sparring inden for bæredygtigt byggeri. Desuden er der afsat midler i øvrig drift til evt. ekstern ekspertbistand.

Anfør, hvilket område forslaget vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelene fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	X
Den regionale udviklingskasse	
Det sociale område	

Første udkast til tekst til selve budgetaftalen:
 Konkret forslag til tekst til budgetaftale indsættes først i forslaget til udvalgets 3. drøftelse af budget-initiativer.

Budgetinitiativets understøttelse af FN's verdensmål:
 Forslaget understøtter i uprioriteret rækkefølge især mål 3 (sundhed og trivsel), mål 7 (bæredygtig energi), mål 8 (anstændige jobs og kvalitetsuddannelse), mål 11 (bæredygtige byer og lokalsamfund), mål 12 (ansvarligt forbrug og produktion), mål 13 (klimainsats) og mål 17 (partnerskab for handling).

Budgetlægning 2023-2026

Initiativer: Analyse af parkeringsbehov på regionens matrikler

Nr.: B15

Fremsat af: Det Konservative Folkeparti

Formål og indhold:

Analyse af parkeringsbehov på regionens matrikler skal kortlægge behov og muligheder.

Administrationens bemærkninger: (feltet kan slettes, hvis der ikke er nogen)

Som supplement til det nuværende overblik over Regionens parkeringsforhold, kan det foreslås at udarbejde en mere dybdegående analyse i 2023, som udmøntes i en prognose, der tager højde for blandt andet udbygningen af regionens hospitaler, men også udbygningen i den kollektive trafik.

Prognosen giver et indblik i, hvad det forestående behov i den nærmeste fremtid vil blive.

En sådan analyse vil ydermere kunne bidrage til:

- indsigt i behovet for sundhedspersonale, patienter og pårørende
- indsigt i brugen af og behovet for ladestandere
- indsigt i brugen af og behovet for handicap- og sygetransportparkeringspladser.

Prognosen vil blandt andet tage højde for antallet af ambulante besøg, mulighederne for at komme til og fra matriklerne med blandt andet ny letbane og andre offentlige transportmidler, der bliver tilgængelige i den nærmeste fremtid.

På baggrund af prognosen opstilles et antal løsningsscenarier.

Initiativets konsekvenser – økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

Mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Løn til evt. nye årsværk	0,6			
Øvrig drift	1,5			
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal	1			
Samlet udgift	2,1		-	-

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres

Evt. uddybende beskrivelse:

Hvis der er tale om 1-årige projekter, og ved initiativer der har puljelignende karakter, bedes anført om projektets omfang kan skaleres op eller ned.

Anfør, hvilket område initiativet vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelene fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	x
Den regionale udviklingskasse	
Det sociale område	

Første udkast til tekst til selve budgetaftalen:

Beskriv forslag til tekst til budgetaftalen.

Budgetinitiativets understøttelse af FN's verdensmål:

Initiativet taler direkte ind i FN's verdensmål nr. 11 om Bæredygtige byer, herunder særligt ind i nr. 11.6: Reducer byernes miljøbelastning.

Budgetlægning 2023-2026

Initiativer: Øget økologi på hospitalerne fra 2023 og frem Nr.: B16.
Fremsat af: Administrationen/Center for Ejendomme på vegne af Bæredygtighedssekretariatet
Formål og indhold: Regionens hospitals- køkkener, kantiner og cafeer laver dagligt flere tusinde måltider til patienter, pårørende og personale. Derfor er det også et oplagt sted at øge økologien. Mange offentlige køkkener, heriblandt regionens hospitalskøkkener er godt på vej med den økologiske omlægning, der tilbage i 2014 blev kickstartet med den daværende regerings målsætning om 60 pct. økologi, svarende til sølvmærket (60-90 pct.) under Det Økologiske Spisemærke (statskontrolleret mærkningsordning for spisesteder). Men skal bæredygtigheden og økologien helt til tops og det fulde potentiale udnyttes, er vi nødt til at rykke fra sølv til guld (90-100 pct. økologi). Økologi er et nødvendigt fundament for en bæredygtig fremtid og rummer svarene på en lang række af de væsentlige udfordringer, som vi og verden står overfor. (https://okologi.dk) Både i Danmark og i internationale sammenhæng ses omlægningen til bæredygtige madvaner stadig i stigende grad, som en afgørende indsats i håndteringen af klimakrisen. Dette gælder både i forhold til kostomlægning, øget økologi og mindre madspild som centrale tiltag for at reducere drivhusgasudledningen. FN's fødevareorganisation FAO påpeger, at fødevareproduktion og -forbrug er afgørende for om alle verdensmålene kan opnås, og at landbruget spiller en vigtig rolle i bekæmpelse af klimaforandringerne. (https://www.fao.org/documents) Derfor tog et udvalg af regionens hospitalskøkkener i fællesskab teten, da de i år (2022) gik sammen og dannede rammen for det videre økologiske arbejde. Med en ambitiøs målsætning om >90 % økologi. Det foreslås at fremme den videre økologiske omlægning i de køkkener, cafeer og kantiner, som ikke er med i projektet i år (2022), samt at bygge videre på de erfaringer som køkkenerne opnår i det nuværende projekt. Såfremt forslaget vedtages, kræver det specialiseret viden at løfte et køkken fra sølv til guld-økologimærke, det stiller høje krav om faglig viden og indsigt i processen. En del af denne specialiseret viden vil være at finde fra den tidligere omlægning, men det vil forsat være nødvendigt med midler til at: • Kortlægge køkkenernes individuelle behov Hvordan opnås guldmærket i det enkelte køkken inden for budget og uden at det påvirker ernæring og måltidskvalitet? • Kompetenceløft på køkkenniveau At omlægge til guld kræver at der sættes ind på en lang række områder. Såsom indkøb, madspild, optimering af arbejdsgange/processer, gennemgang af menuplaner, brug af grønne proteiner, grøntsager - tilberedningsmetoder og muligheder, sæsoner og ydersæsoner, kød og fisk, forædling af råvarer. • Vidensdeling Dele værdifuld viden om erfaringer og udfordringer inden for økologi omlægning fra sølv til guld, med Regionens øvrige hospitals-køkkener, kantiner og cafeer. • Fastholdelse af det økologiske guldmærke

Hvordan fastholdes det økologiske spisemærke, og hvordan sikrer vi forsat udvikling i en bæredygtig retning.

Økonomi

De ansøgte budgetmidler vil blive brugt til konsulentbistand til at løse ovennævnte opgaver og kompetenceløft af relevante ledere og medarbejdere.

Initiativets konsekvenser – økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

Mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift	3,0	0,7	0,7	0,7
Etableringsudgifter				
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift	3,0	0,7	0,7	0,7

Anfør, hvilket område initiativet vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelen fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	X
Den regionale udviklingskasse	
Det sociale område	

Første udkast til tekst til selve budgetaftalen:

Konkret forslag til tekst til budgetaftale indsættes først i forslaget til udvalgets 3. drøftelse af budgetinitiativer.

Budgetinitiativets understøttelse af FN's verdensmål:

Ved at øge økologien på Regionens hospitals- køkkener, kantiner & cafeer bidrager initiativet positivt til FN's Verdensmål nr. #12: Ansvarligt forbrug og produktion, da det gavner miljø og dyrevelfærd, og giver mindre kemi i maden, naturen og vores drikkevand. #3: Sundhed og Trivsel, fordi reglerne bag økologien sparer patienten og vores kollegaer for pesticidrester, gmo samt tilsætningsstoffer i maden. Derudover vil øget økologi bidrage til Verdensmål #4: Kvalitetsuddannelse, da vi gennem omlægningen vil arbejde på et generelt kompetenceløft i køkkenerne, og dermed sikrer at det faglige niveau vedligeholdes og understøtter den fortsatte bæredygtige omlægning af køkkenerne.

Budgetlægning 2023-2026

Initiativ: Lyn-ladere til elbiler Nr.: B17
Fremsat af: Det Konservative Folkeparti
Formål og indhold: Administrationen har et ønske om, at flere tilvælger elbiler. Derfor skal det være muligt at tanke strøm, så mange steder som muligt. Det er positivt, at der er opsat ladestandere på regionens hospitaler. Men der skal, i samarbejde med privat leverandør, også opsættes lynladere/jetladere til elbiler på regionens matrikler. Lynladning vil understøtte udbredelsen af elbiler og den grønne omstilling, da elbilisten da hurtigere vil kunne komme videre. Det vil endvidere understøtte en grøn omstilling af særligt transportbranchen, fx patientbefordringer. <u>Administrationens bemærkninger:</u> Region Hovedstaden ønsker at støtte op om den grønne omstilling i medarbejdertransport, samt transport af patienter og pårørende. Administrationen understøtter derfor vigtigheden af at udvide både det almindelige lade-netværk samt lyn-ladenettet. Regionens matrikler er centralt placeret og egner sig derfor godt til en udvidelse af ladenetværket. Administrationen foreslår opsætning af lynladere på strategisk udvalgte steder i regionen. Dette med henblik på at supportere omstillingen inden for blandt andet ambulancer, patientbefordring og anden tung trafik. Administrationen foreslår på den baggrund opsætning af 12 lynladerudtag – udgiften for dette anslås til 4,8 mio. kr. Der er formentlig hensigtsmæssigt, at brugen af lynladere bliver begrænset til de brugergrupper, der kommer på matriklerne og ikke udstilles som ”tankstationer” for alle. Administrationen foreslår derudover yderligere en investering i den almindelige ladeinfrastruktur på vores matrikler. Dette for at sikre opladning for brugergrupper med et længere ærinde på hospitalerne, heriblandt medarbejdere, pårørende og patienter. Ved at opsætte flere alm. ladeudtag vil Region Hovedstaden kunne bidrage endnu mere til den grønne omstilling på den alm. flåde for de ca. 45.000 medarbejdere i regionen samt de gæster, der kommer på matriklerne. Her foreslås en investering til yderligere 100 ladeudtag så det samlede antal i regionen kommer op på ca. 475 ladeudtag i alt – udgiften til dette anslås til at være ca. 2. mio. kr. Det er administrationen vurdering, at der er et behov for ca. 600 ladeudtag med udgangen af 2024.

Initiativets konsekvenser – økonomi, personale og tid (skriv tallet med 1 decimal)

Mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Løn til evt. nye årsværk				
Øvrig drift	0,3 mio.			
Etableringsudgifter	6,8 mio.			
Årsværk (hvis der skal ansættes nye) Angiv antal				
Samlet udgift	7,1 mio.			

Det bør for forslag vedr. det regionale udviklingsområde anføres om forslaget kan tilsagnsbudgetteres

Evt. uddybende beskrivelse:

Hvis der er tale om 1-årige projekter, og ved initiativer der har puljelignende karakter, bedes anført om projektets omfang kan skaleres op eller ned.

Anfør, hvilket område initiativet vedrører (finansieringsmæssigt): Hvis forslaget finansieres af flere kasser, skal andelene fra kasserne anføres (fx sundhed 1/3, regional udvikling 2/3).

Sundhedskassen	x
Den regionale udviklingskasse	
Det sociale område	

Første udkast til tekst til selve budgetaftalen:

Beskriv forslag til tekst til budgetaftalen.

Budgetinitiativets understøttelse af FN's verdensmål:

Initiativet taler direkte ind i FN's verdensmål nr. 11 om Bæredygtige byer, herunder særligt ind i nr. 11.6: Reducer byernes miljøbelastning.